

УДК 001.18.

Ігор Миколайович Козубцов

НАПІВНАТУРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ОЦІНКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ АСПІРАНТІВ ЗА КОМПЕТЕНТІСНОЮ МОДЕЛЛЮ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ПОТРЕБ ВІЙСЬКОВОЇ КОМПОНЕНТИ

Постановка проблеми і зв'язок її з важливими науковими завданнями

Перехід системи вищої освіти в Україні на парадигму компетентної моделі підготовки фахівців потребує адекватної моделі підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації для потреб військової компоненти. З метою стратегічного випередження автором статті запропоновано ініціативне дисертаційне дослідження [1], яке увібрало замисел до 2025 [2].

Формулювання мети статті

Метою роботи є розгляд кінцевого результату дисертаційного дослідження „Напівнатурне моделювання оцінки моделі компетентної підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації : для військової компоненти”.

Результат дослідження

В результаті кардинальних рішень розуміючи системне і методологічне підґрунтя було кореговано концепцію дисертаційного дослідження [1]. Сутність її наповнення залишилася однаковою, відбувся якісний розвиток ідеї і зосередження на методологічній компетентності аспіранта. Методологічна компетентність аспіранта увібрала професійну міждисциплінарну науково-педагогічну компетентність, які по суті увійшли як системно-структурний і функціональний елементам. Таке рішення створило системно-методологічний підхід до розвитку інституту аспірантури.

Часткові наукові задачі дисертаційного дослідження [3] з розробки:

компетентнісної моделі підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; компетентнісної моделі курсів підвищення кваліфікації наукових керівників,

отримують системну єдність. Вони наочно представлені на рис. 1

Широкоформатне дисертаційного дослідження зі складними міждисциплінарними внутрішніми зв'язками обумовило умови проведення напівнатурного педагогічного експерименту. Реальний натурний експеримент мав би складатися з чотирьох тестів:

перший – отримання офіційного дозволу від

Міністерства освіти і науки України на організацію та проведення натурального експерименту, оскільки принципово змінюється якісний склад засобів діагностування якості освіти;

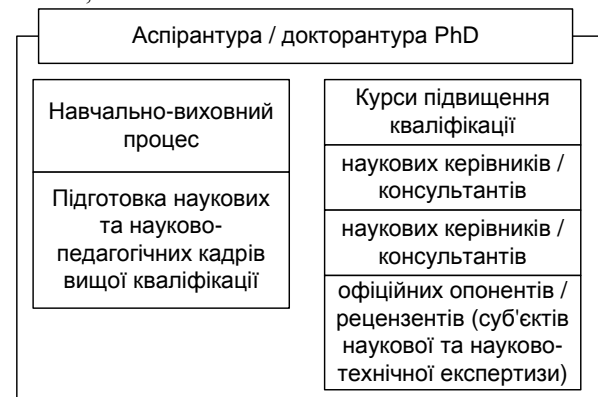

Рис. 1. Структура запропонованої аспірантури

другий – підготовка всіх учасників до експерименту та перевірка їх професійної готовності;

третій – одночасну організацію та проведення натурального експерименту тривалістю, що становить час навчання аспірантів, ад'юнктів (очної форми навчання), часу супроводження їх до захисту за умови, що вони успішно завершили навчання та подали рукопис дисертаційної роботи до спеціалізованої вченої ради встановленим порядком;

четвертий – оцінка результатів натурального експерименту.

Мінімальний орієнтовно спрогнозований час становитиме 4-6 років.

Оцінка здійснена за напрямками: аналітично-порівняльне та імітаційне моделювання з елементами напівнатурного експерименту.

Аналітична оцінка встановила, що всі положення дисертаційного дослідження відповідають очевидній логіці викладання, ґрунтується і підкріплюється відомими позитивними соціально-економічними ефектами та не суперечить чинним Законам України „Про вищу освіту”, „Про наукову та науково-технічну діяльність” та Положенню про підготовку наукових та наукових кадрів вищої кваліфікації

(див. рис. 2-5). На всіх рисунках прийнято наступне скорочення: ММП – існуюча методологічна модель підготовки; МКМП – запропонована методологічна компетентнісна модель підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

Імітаційне моделювання з елементами напівнатурного експерименту по визначенню коефіцієнта професійної готовності наукових та науково-педагогічних кадрів до всіх видів майбутньої професійної діяльності визначеної в чинних Законах України „Про вищу освіту”, „Про наукову та науково-технічну діяльність”.

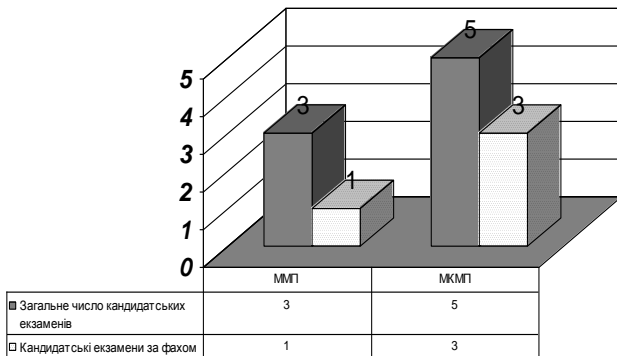

Рис. 2. Порівняльна оцінка відмінностей між загальною чисельністю та професійними кандидатськими екзаменами

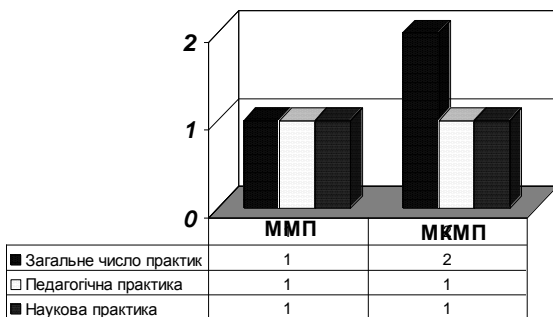

Рис. 4. Порівняльна оцінка відмінностей між практиками

Для представлення у загальному вигляді цілісності і єдності синтезуємо структурну схему зв'язків результатів дисертаційного дослідження. Вона представлена на рис. 5.

Розглянемо опис структурних елементів схеми наведеної на рис. 5.

Державна філософія освіти визначається державним стандартом вищої освіти – цільовим вектором напрямку розвитку системи освіти держави, в даному випадку визначається МОН України. Вектор зорієнтований на:

європейську інтеграцію в контексті Болонського процесу;

інтеграцію загальнодержавної та військової системи вищої освіти.

Імітаційне моделювання на створеній радіотехнічній моделі дозволяє наочно в ідеалізованому вигляді представити сутність процесів, що протікають. Ідеалізація виключає

Результат моделювання коефіцієнта професійної готовності представлено на рис. 5.

Зважаючи на всі викладені факти в дисертаційному дослідженні практичну фазу педагогічного експерименту замінено на науково-педагогічний експеримент із застосуванням очевидної адекватної моделі, що відображає хід всіх основних процесів запропонованих рішень та практичних елементів експерименту в ключових моментах з метою забезпечення позитивного ефекту реалістичності напівнатурного педагогічного експерименту.

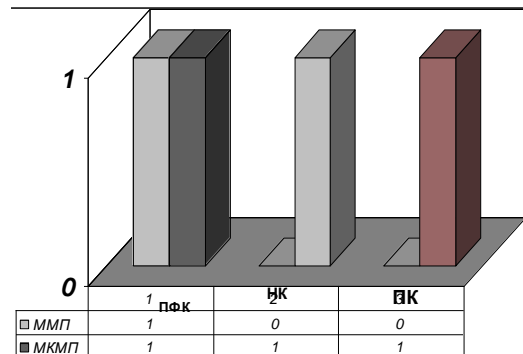

Рис. 3. Порівняльна оцінка відмінностей у формуванні професійної компетентності

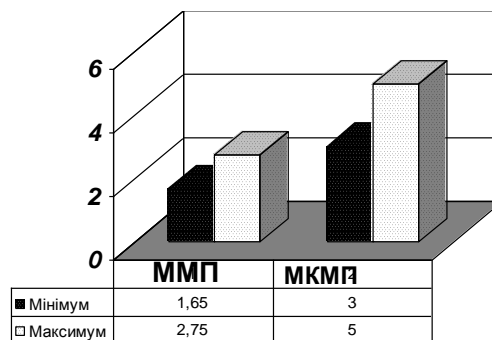

Рис. 5. Порівняльна оцінка імітаційного моделювання коефіцієнту професійної готовності

випадковий фактор, що пов'язаний з особистими якостями людини, які є домінуючими в даному дисертаційному дослідженні.

На етапі ідеалізованого імітаційного моделювання ми не враховуємо такі індивідуальні показники: особисту здібність особи до навчання та мотивацію.

Достовірно відомо, що мотивація в межах ВНЗ під час планового навчально-виховного процесу завжди повинна бути позитивна $[0 \leq M \leq 1]$. В реальній системі M є динамічним показником [4].

Здібності до навчання також достовірно відомо розподілені за Гаусівським законом. Тому, якщо ми оберемо інформаційно-змістовний режим заняття, то з достовірно високою ймовірністю це дасть змогу сприйняти, обробити та запам'ятати навчальну інформацію [5]. Цьому питанню вже приділялося достатньо уваги в дослідженнях не лише якісним, але і кількісним числовим

показникам, наприклад професор Е.А. Солодова безумовно може порушувати стабільність [6]. Порушення цього інформаційного режиму функціонування системи.

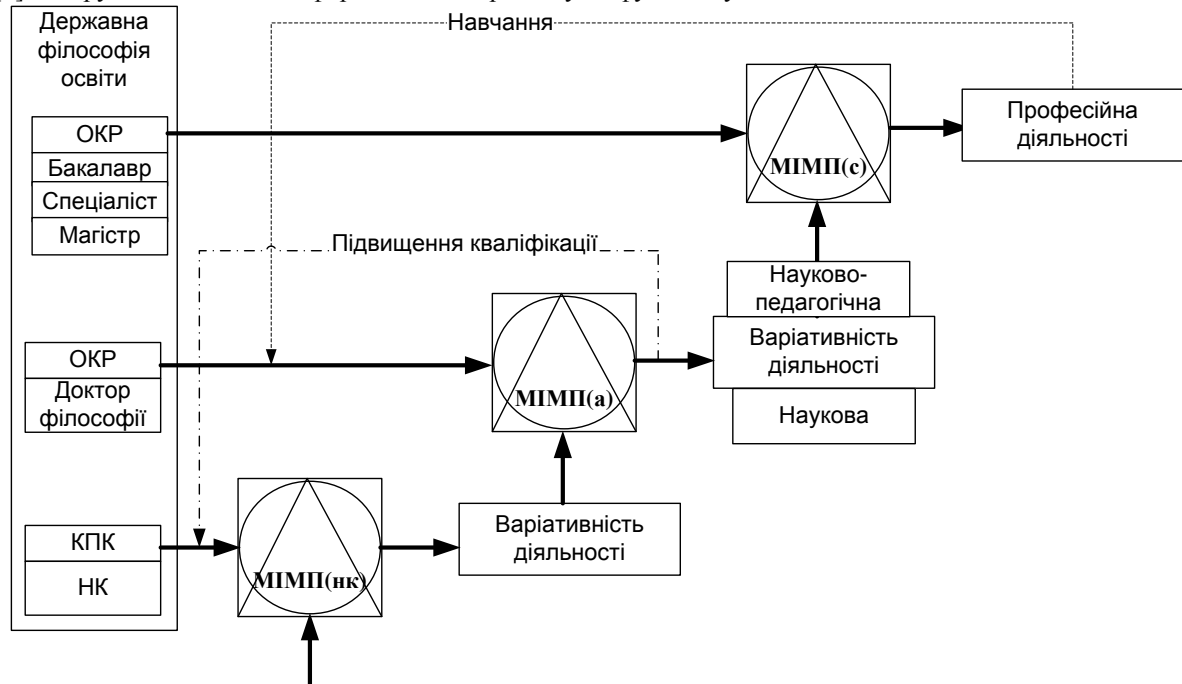

Рис. 6. Модель функціональних методологічних залежностей

Щодо формування позитивного мотивування, то це є найближчим перспективним напрямом дисертаційних досліджень необхідних для сучасного інформаційного суспільства.

Система представлена на рис. 5 паралельно з послідовним включенням відповідно мотиваційно-інформаційних моделюючих пристроїв (МІМП)

відповідно: – студента МІМП(с), – аспіранта МІМП(а), – наукового керівника МІМП(нк). Умовно (МІМП) можна представити у вигляді радіотехнічного блоку модулятора, що наочніше дозволить розуміти процеси, що протікають (див. рис. 7).

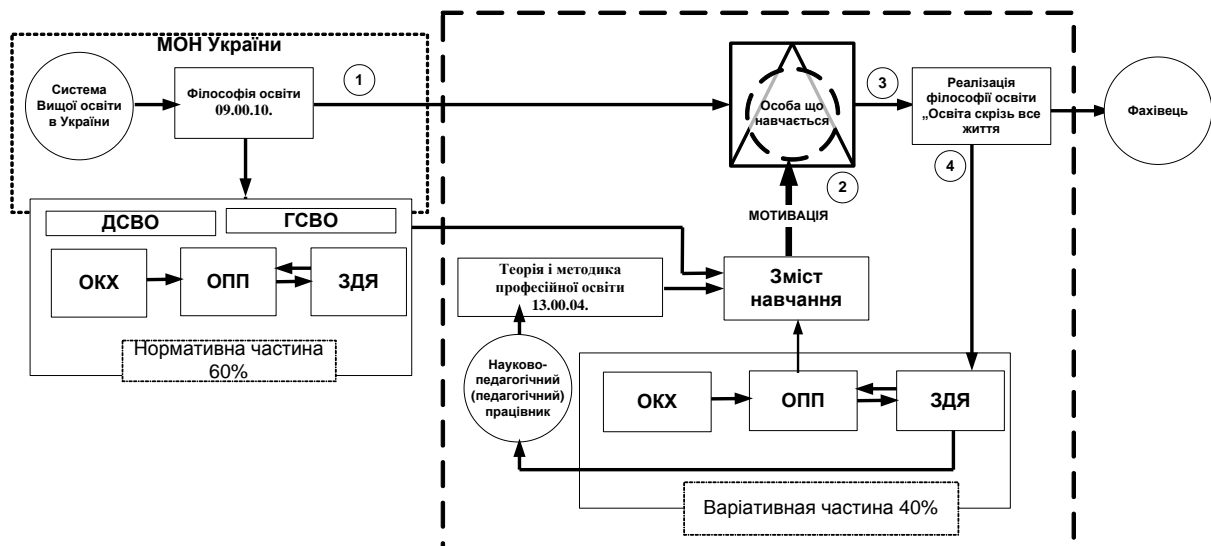

Рис. 7. Блок-схема процесу реалізації МОН України в системі вищої освіти Державної філософії освіти „Освіта крізь все життя”

На схемі прийнято позначення: державний стандарт вищої освіти (ДСВО) та галузевий стандарт вищої освіти (ГСВО), ОКХ – освітньо-кваліфікаційна характеристика, ОПП – освітньо-професійна програма, ЗДЯ – засоби діагностування якості.

Причому за схемою ми бачимо, що першим і ключовим елементом управління всієї системи є

адекватність роботи модулятора МІМП(нк). Для первинного запуску МІМП(нк) відповідно потрібно визначитися з ідеалізованим зразковим інформаційно-мотиваційним генератором достатнього для репродукції необхідного числа підготовлених наукових керівників. Отже важливо на наш погляд створити позитивні умови до розвитку методологічної компетентності не лише в

аспірантів, але перш за все в наукових керівників, консультантів. В подальшому вони будуть використовуватися в якості еталонних генераторів для модуляції МІМП(а).

Відповідно за очевидністю принципової схеми результуюча сила буде діяти на модулятор МІМП(с).

Зазначено, що МІМП(нк) має початкове значення для роботи функціональної схеми (див. рис. 6). Нами в структуру аспірантури введено як очевидно необхідні елементи (підготовки) курсів підвищення кваліфікації наукових керівників (консультантів, офіційних опонентів та рецензентів). Динамічність змін і доповнення нормативно-правових актів, що регламентують діяльність аспірантури, підготовки і атестації наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації потребує своєчасного корегування методологічної компетентності у осіб залучених до зазначених процесів професійної діяльності.

Для прикладу автори [7, табл. 1.1] проаналізували період з 1992 по 2005 рр. організаційно-методичні питання здійснення атестаційного процесу, що регулюються нормативними актами ВАК України, яких всього прийнято 620.

При такому темпі наростання нормативних актів безумовно умовою забезпечення якісного рівня діяльності від аспірата до спеціалізованої ради вбачається наявність курсів підвищення

кваліфікації. Відслідкувати всі нововведення не є складно, важливо методично врахувати зміни, доповнення, а інколи і потрібні методичні роз'яснення, оскільки в такому круговороті невиключно виникнення парадоксальних випадків

Висновки та перспективи подальших досліджень

Таким чином, можна зробити такі висновки:

порівняльна оцінка імітаційного моделювання коефіцієнту професійної готовності аспірантів, що пройшли курс підготовки за запропонованою компетентною моделлю, вищий ніж за існуючою моделлю;

введення в структуру аспірантури компетентних курсів підвищення кваліфікації позитивно впливає на реалізацію філософії освіти впродовж всього життя для категорії науковий керівник, консультант, опонент, рецензент, тощо.

Таким чином, наявність методологічної моделі курсів підвищення кваліфікації є очевидно необхідною умовою розвитку професійно-методологічної компетентності різних категорій наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, особливо задіяних в державній атестації.

В найближчій перспективі доречно переглянути обсяг навчального часу з дисциплін „Нормативно-правові основи (вищої освіти, наукової та науково-дослідницької діяльності)”, що вивчаються в аспірантурі.

Література

1. Козубцов І.М. Філософія формування міждисциплінарної науково-педагогічної компетентності вчених / І.М. Козубцов // Наука и образование : сб. тр. Международный научно-методический семинар, 13 – 20 декабря 2011 г., г Дубай (ОАЭ) – Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2011. – С. 120 – 122. – (укр., рус., англ.). – ISBN 978-966-330-133-4. – [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: http://www.iftomh.hu.ua/docs/MASE_2011_.pdf.

2. Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2025 року. **3. Козубцов І.М.** Обговорення робочої концепції програми розвитку методологічної компетентності аспіранта військового вищого навчального закладу [Електронний ресурс] // Междисциплинарные исследования в науке и образовании, 2013. – №2Кг. – Режим доступу: URL: www.es.rae.ru/mino/164-1323 (дата обращения:

12.09.2013). **4. Козубцов І.М.** Технічний аспект мотиваційної моделі процесу компетентного навчання студентів в міждисциплінарному просторі // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони, 2012. – №2 (14). – С. 72 – 76. **5. Підласий І.П.** Як підготувати ефективний урок: кн. Для вчителів. – К.: Рад. шк., 1989. – 204 с. **6. Солодова Е.А.** Новые модели в системе образования : Синергетический подход. Учебное пособие / Е.А. Солодова // Предисл. Г.Г. Малинецкого. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. – 344 с. (Синергетика: от прошлого к будущему. №56; Будущая Россия). – ISBN 978-5-397-02470-9. **7. Атестація наукових кадрів вищої кваліфікації в Україні: проблеми і рішення / В.І. Сергієнко, І.Б. Жилияев, В.І. Торкатюк.** – Харків: ХНАМГ, 2006. – 228 с. – ISBN 966-695-069-3 [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: http://eprints.kname.edu.ua/6572/1/книга_4.pdf.

Автором ініціативного дисертаційного дослідження проведено полунатурний експеримент з елементами моделювання. Отримано коефіцієнт професійної готовності аспірантів. В якості порівняльної моделі використовувалась існуюча базова модель підготовки аспірантів (ад'юнктов).

Ключевые слова: філософія освіти, компетентностна модель аспіранта, наукові та науково-педагогічні кадри вищої кваліфікації, моделювання, полунатурний експеримент, коефіцієнт професійної готовності.

The author of the research initiative conducted seminatural experiment design elements. Was obtained postgraduate professional readiness. As a comparative model used existing base model training graduate students (adjunct).

Key words: philosophy of education, competitive model candidate, scientific and pedagogical staff, modeling, seminatural experiment, the ratio of professional readiness.